

Sunuş

İdris YÜCEL & Özhan KAPICI

Hacettepe Üniversitesi

Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi'nin 2018 Güz sayısı, Türkiye'de artık gündelik hayatın içinde yaşadığını daha fazla hissettiğimiz tarihin tartışmalı konularına değindiği gibi, Cumhuriyet tarihinin birbirinden farklı boyutlarını tek bir sayıda okuyucuya sunmayı amaçlıyor. Tarih ile hâlihazır arasındaki zaten geçirgen olan sınırın daha da belirsizleştiği bir çağda, tarihî bilgi ve yorumların da kamusal hayattaki tezâhürü, akademik tartışmaların dışında bir alan yarattı. Akademik tarihçiliğin ilgi alanları ile popüler tarihin ilgi alanları arasındaki kesişim noktaları daha da arttı. Yakın dönem tarihinin birçok tartışmalı meselesi, dünyayı anlamlandırmada daha da ön plana çıktı. Sadık ERDAŞ, Türkiye tarihi boyunca gündemden düşmemiş Musul Sorunu ve uzantılarına, Nihad Anılmış Paşa'nın Elcezire Cephesi kumandanlığı nokta-i nazarından bakıp, ayrılık yanlısı bazı Kürtlerin siyasî faaliyetlerini de makalesinin ana meselelerinden birisi olarak askerî arşiv belgelerini esas alarak tartışıyor. Cumhuriyet'in erken yıllarında gündelik hayatın fragmanlarının basın üzerinden nasıl takip edilebileceği konusunda okuyuculara bir panorama çizen Mehtap KAYA'nın makalesi ise okuyucuyu sosyal tarihin bir başka yönüne çekiyor. Gündelik hayat ile basın arasındaki karşılıklı etkileşim, makalenin ana konusunu teşkil etmektedir. Ercan HAYTOĞLU'nun makalesi, Türkiye'de son zamanlara kadar ihmâl edilmiş konulardan birine, havacılık tarihi çalışmalarına bir örnek teşkil ediyor. Bilal GÜNEŞ-Hayri ÇAPRAZ-Celal ERDÖNMEZ'in ağırlıklı olarak İngiliz arşiv belgelerine göre kaleme aldıkları Kıbrıs Türk Eğitimine İngiliz Müdahalesi başlıklı makale, eğitimin kolonyal politikalarındaki yerine Kıbrıs örneğinde dikkat çekiyor. Bu sayıda yer alan bir başka kültür tarihi çalışması, Nuray ÖZDEMİR'in Alfabe reformu sonrasında, okuma yazma seferberliğinin bir boyutu olan gazete promosyanlarına yoğunlaşıyor. Matbuat tarihçiliğinin kenarda kalmış bir izleğini ele alan yazar, gazete okuma alışkanlığı kazandırmak gibi bir kültüralizm ideali peşindeki Cumhuriyet'in erken dönemlerindeki popüler kültür stratejilerine değiniyor. Mehmet ŞAHİNGÖZ ve Shener BİLALLİ'nin çalışması, Balkanlar'da ulusal tarih ders kitaplarından örneklerle

imparatorluk bakiyesi coğrafyadaki Osmanlı-Türk imajına ilişkin bazı modeller geliştirme amacını taşıyor. Balkanlar'daki ulus devletlerin “öteki” ve “miras” arayışı arasında yaşadıkları gerilimler hakkında okuyucunun anlam dünyasında bir tartışmanın canlanması için bir fırsat sunuyor. Lemi ATALAY'ın makalesinde ise 1930'larda Türkiye'deki entelektüel çevrelerde cereyan eden sosyolojik bir tartışmaya, tarihsel perspektiften bakıyor. 19. ve 20. yüzyıl sosyolojizminin hâkim tartışmalarından biri olarak cemiyet-fert tartışmasının Türkiye'ye hangi kanallardan ve hangi yorumlarla girdiği meselesi, siyaset ve kültür sosyolojisinin hâlâ önemli konularından birisi olma özelliğini koruyor. Türkiye'de fikir tarihçiliğinin de tartışılan meseleleri arasında yerini koruyan bu tartışma, Cumhuriyet'in ideolog ve entelektüellerinin miras bıraktığı bir mesele olarak toplumun sosyolojik kodlarına ilişkin de okuyucunun fikir yürütmesine yardımcı olabilecek bir konu olma niteliğini taşıyor. Birinci Dünya Savaşı'nın yüzüncü yıldönümünün sonuna geldiğimiz 2018 yılının güz aylarında, bu alanda daha önce yayınladığımız makalelere bir yenisi daha ekleniyor: Çiğdem DUMANLI'nın makalesinde, Birinci Dünya Savaşı'nda Alman Şark Politikası'nın tutarlılıkları ve tutarsızlıkları, dinamikleri ve açmazları üzerine, ülkemizde hâlâ bu alanda ihmal edilmiş olan Alman arşiv kaynakları üzerinden bir tartışma ortaya atılmaktadır.

Cumhuriyet tarihçiliğinin lokal sorunları yanında bölgesel ve küresel problematiklerinin de bulunduğu gerçeğinden hareket eden CTAD Yayın Kurulu olarak, tarihsel meselelere geniş bir perspektiften bakan genç araştırmacıların bilimsel çalışmalarının desteklenmesini düşünüyor, yayınlarımızda da bu konuya hassasiyet göstermeye çalışıyoruz. Tarihçilik de tıpkı tarihin bizatihi kendisi gibi dinamik bir doğaya sahiptir ve her sayımızda genç tarihçilerin de bilimsel çalışmalarına yer vermeye gayret ediyoruz. Tarihsel meselelere yaklaşırken zihinlerindeki sorulara güncel ve gündelik sorulara yanıt vermek yanında yeni problematikler oluşturması ümidiyle son sayımızı takdirlerinize sunarız.

Ekim 2018, Ankara